

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԻՆ ԵՎ ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ՂԱԶԱՐՅԱՆ ՌՈՔԵՐՏ

ԽԱԹԹԻ ՄԵՇ ԱՐՔԱ ՄՈՒՐՍԻԼԻ II-Ը ԵՎ ՆՐԱ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԸ..... 14

ՑԱԿԱՆՅԱՆ ՌՈՒՍԼԱՆ

ՋԱՆԳՎԱԾԱՅԻՆ ՎԵՐԱԲՆԱԿԵՑՈՒՄՆԵՐԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԱՍՈՐԵՍՏԱՆՈՒՄ ԵՎ ՎԱՆԻ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ
(Ք.Ա. VIII-VII ԴԴ.)..... 40

ԽՈՐԻԿՅԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ

ՄԻՋԻՆ ԱՍԻԱՅԻ ՍԱՏՐԱՊԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՄԻ ՔԱՆԻ ՀԱՐՑԵՐԻ
ՇՈՒՐՋ Ք.Ա. VI-IV ԴԱՐԵՐՈՒՄ..... 61

ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ ԱՐՏԱԿ

ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Ք.Ա. V-III ԴԱՐԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ
ՇՈՒՐՋ..... 80

ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐ

ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ
ԱԿՈՒՆՔՆԵՐԸ..... 97

ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ ԳՈՒ

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՎՐԱՍՏԱՆՈՒՄ ՎԱՆԱԿԱՆ ՀՈՂԱՏԻՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԻ
ՇՈՒՐՋ (XVI Դ.)..... 112

ՆՈՐ ԵՎ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ՍԱՆՈՅԱՆ ՌՈՒՔԵՆ

ԱՐԱՐ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ ԼԻՔԱՆԱՆՈՒՄ
(1819-1850 ԹԹ.)..... 127

ԵՂՈՅԱՆ ԱՍՏՂԻԿ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄՈՒԹԱՍԱՐԻՖՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱԶՄԱՎՈՐՄԱՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ
(1861-1868 թթ.).....139

ՆԱՎԱՍԱՐԴՅԱՆ ՆԱԶԵԼԻ

ՈՒՌԱԿԱՆ ԿԱՅՄՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԵՎՏՐԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՇԱՀԵՐՆ
ԻՐԱՆՈՒՄ (XIX Դ. ՎԵՐՋ XX Դ. ՍԿԻԶԲ).....149

ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ ԱՐԱՄ

ԹՈՒՐՔ-ԵՄԵՆԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ 20-ՐԴ ԴԱՐԻ ՍԿԶԲԻՆ.
1911 թ. ԴԱՆՅԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐԸ174

ԲԱՅԲՈՒՐԴՅԱՆ ՎԱՀԱՆ

ՔՐԴԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ԱՐԾԱՐԾՈՒՄՆԵՐԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ
ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՅ 1916-1923 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ186

ՄԱԽԼՅԱՆ ԲԵՆԻԱՄԻՆ

ԱՋԱՐԻԱՅԻ ԵՎ ՍԱՄՅՈՒՆ-ՄԵՍԽԵԹԻԱՅԻ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԸ ՎՐԱՍՏԱՆԻ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՏԵԳՐԱՅԻՈՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ (1918-1921 թթ.).....214

ՍՏԱՄԲՈԼՅԱՆ ԱՆՈՒԷ

ԲԱՆԱԿԻ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԴԻՐՔՈՐՈՇՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ 1978-1979 թթ.
ԻՐԱՆԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ԱՎԱՐՏՆ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԸ
ԿԱՆԽՈՐՈՇՈՂ ԿԱՐԵՎՈՐ ԳՈՐԾՈՆ. ՀԵՏԱՀԱՅԱՑ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄ245

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ԵՎԱ

ՃԱՊՈՆԻԱՅԻ ՌԱԶՄԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԵՐԻ ԱԿՏԻՎԱՅՈՒՄԸ ՊԱՐՄԻՅ
ԾՈՑԻ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆՈՒՄ ԵՎ «ԾՈՎԱՅԻՆ ՈՒՂԻՆԵՐԻ»
ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐԸ 2001 թ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 11-Ի
ԴԵՊՔԵՐԻՅ ՀԵՏՈ.....261

ՍԱՄՎԵԼՅԱՆ ԿԱՐԻՆԵ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԻՐԱՔՈՒՄ
ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԵՎ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՎԵԼՔԻ ԵՐԿՐՆԵՐԻ
ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ (2010-2013 թթ.).....276

ԱՂԲՅՈՒՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ ԵՐՎԱՆԴ

ՀԵԼԼԵՆԻԶՄԸ ԵՎ ԶԵԼՈՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՐԴԻ	
ՀԵԼԼԵՆԻՍՏԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ	289

ՅԱԿՈԲԱՆ ԱԼԵՔՍԱՆ

ՄԱՏԹԵՈՍ ՈՒՌՀԱՅԵՑՈՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ 961 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ԱՆԻՆ	
ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔ ՀՌԶԱԿԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ (ՆՈՐ ԱՂԲԻՐԱԳԻՏԱԿԱՆ	
ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ)	309

ԱՎԵՏՅԱՆ ԿԱՐԻՆԵ

«ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԱՐԵՎԵԼՔ» ՀԱՆԴԵՍԸ ԵՎ ՀՈՎԱՍԵՓ ՕՐԲԵԼԻՆ.....	332
--	-----

ԿՈԶՄՈՅԱՆ ԱՐՄԱՆՈՒՇ

ԴԵՆԻ ԴԸ ՌՈՒԺՄՈՆԸ «ԱՐԵՎԵԼՔ-ԱՐԵՎՄՈՒՏՔ» ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ	
ԿԱՊԵՐԻ ՈՐՈՆՈՒՄՆԵՐՈՒՄ	342

СОДЕРЖАНИЕ

ДРЕВНЯЯ И СРЕДНЕВЕКОВАЯ ИСТОРИЯ

КАЗАРЯН РОБЕРТ

ВЕЛИКИЙ ЦАРЬ ХАТТИ МУРСИЛИЙ II И ЕГО ВРЕМЯ 14

ЦАКАНЯН РУСЛАН

ПОЛИТИКА МАССОВЫХ ПЕРЕСЕЛЕНИЙ В АССИРИИ И ВАНСКОМ
ЦАРСТВЕ (VIII-VII ВВ. ДО Р.Х.) 40

ХОРИКЯН ОГАННЕС

О НЕКОТОРЫХ ВОПРОСАХ САТРАПСКОГО ДЕЛЕНИЯ СРЕДНЕЙ АЗИИ В
VI-IV ВВ. ДО Н. Э 61

МОВСИСЯН АРТАК

ЗАМЕТКИ ПО ИСТОРИИ АРМЕНИИ V-III ВЕКОВ ДО Р. Х. 80

МАТЕВОСЯН АРТУР

АПОСТОЛЬСКИЕ ИСТОКИ УЧЕНИЯ АРМЯНСКОЙ ЦЕРКВИ 97

МАРКАРЯН ГОР

К ВОПРОСУ О ЦЕРКОВНОМ ЗЕМЛЕВЛАДЕНИИ В ВОСТОЧНОЙ ГРУЗИИ
(XVI В.) 112

НОВАЯ И НОВЕЙШАЯ ИСТОРИЯ

САНОЯН РУБЕН

ОБРАЗОВАНИЕ АРАБСКОЙ ЕВАНГЕЛИЧЕСКОЙ ОБЩИНЫ В ЛИВАНЕ
(1819-1850 ГГ.) 127

ЕГОЯН АСТХИК

МУТАСАРИФИЯ ЛИВАНА В ПЕРИОД ФОРМИРОВАНИЯ
(1861-1868 ГГ.) 139

НАВАСАРДЯН НАЗЕЛИ

ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИНТЕРЕСЫ РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ В
ИРАНЕ (КОНЕЦ XIX-НАЧАЛО XX ВВ.)..... 149

ГАСПАРЯН АРАМ

ЙЕМЕНО-ТУРЕЦКИЕ ОТНОШЕНИЯ В НАЧАЛЕ 20-ГО ВЕКА: ДААНСКОЕ
СОГЛАШЕНИЕ 1911 Г. 174

БАЙБУРТЯН ВААН

КУРДСКИЙ ВОПРОС В МЕЖДУНАРОДНОЙ ДИПЛОМАТИИ В 1916-1923
ГОДАХ 186

МАИЛЯН БЕНИАМИН

ПРОБЛЕМА АДЖАРИИ И САМЦХЕ-МЕСХЕТИИ В КОНТЕКСТЕ
ИНТЕГРАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА ГРУЗИИ
(1918-1921 ГГ.)..... 214

СТАМБОЛЦЯН АНУШ

ПОЗИЦИЯ РУКОВОДСТВА АРМИИ КАК ВАЖНЫЙ ФАКТОР,
ПРЕДОПРЕДЕЛЯЮЩИЙ ЗАВЕРШЕНИЕ И ПОСЛЕДСТВИЯ ИРАНСКОЙ
РЕВОЛЮЦИИ 1978-1979 ГГ.: РЕТРОСПЕКТИВНОЕ ОБОЗРЕНИЕ 245

АРУТЮНЯН ЕВА

АКТИВАЦИЯ ВОЕННОЙ РОЛИ ЯПОНИИ В РЕГИОНЕ ПЕРСИДСКОГО
ЗАЛИВА И ПРОБЛЕМА БЕЗОПАСНОСТИ «МОРСКИХ ЛИНИЙ» ПОСЛЕ
СОБЫТИЙ 11 СЕНТЯБРЯ 2001 ГОДА 261

САМВЕЛЯН КАРИНЭ

СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ СИТУАЦИЯ В ИРАКЕ В КОНТЕКСТЕ
СОБЫТИЙ В СТРАНАХ БЛИЖНЕГО И СРЕДНЕГО ВОСТОКА
(2010-2013 ГГ.)..... 276

ИСТОЧНИКОВЕДЕНИЕ И ИСТОРИОГРАФИЯ

МАРГАРЯН ЕРВАНД

ЭЛЛИНИЗМ И ЗЕЛОТИЗМ В СОВРЕМЕННОЙ ЭЛЛИНИСТИКЕ 289

АКОПЯН АЛЕКСАН

СВИДЕТЕЛЬСТВО МАТТЭОСА УРНАЙЕЦИ О ПРОВОЗГЛАШЕНИИ
АНИ СТОЛИЦЕЙ В 961 ГОДУ (НОВЫЙ ИСТОЧНИКОВЕДЧЕСКИЙ
АНАЛИЗ) 309

АВЕТЯН КАРИНЕ

ЖУРНАЛ "ХРИСТИАНСКИЙ ВОСТОК" И ИОСИФ ОРБЕЛИ.....332

КОЗМОЯН АРМАНУШ

ДЕНИ ДЕ РУЖМОН В ПОИСКАХ КУЛЬТУРНЫХ СВЯЗЕЙ
"ВОСТОК-ЗАПАД"342

CONTENTS

HISTORY OF ANCIENT AND MIDDLE AGES

GHAZARYAN ROBERT

THE GREAT KING OF HATTI MURSILI II AND HIS TIME 14

TSAKANYAN ROOSLAN

THE POLICY OF MASS DEPORTATIONS IN ASSYRIA AND KINGDOM
OF VAN IN VIII-VII CENTURIES B.C. 40

KHORIKEYAN HOYHANNES

ON THE SOME PROBLEMS OF THE SATRAPIC DIVISION OF THE MIDDLE
ASIA IN THE VI-IV CENTURIES B.C. 61

MOYSISYAN ARTAK

REMARKS ON THE HISTORY OF ARMENIA OF THE V-III
CENTURIES B.C. 80

MATEVOSYAN ARTHUR

THE APOSTOLIC SOURCES OF DOCTRINE OF THE ARMENIAN CHURCH..... 97

MARGARYAN GOR

THE QUESTION OF MONASTERY LANDHOLDING IN EASTERN GEORGIA
(XVI CENTURY)..... 112

MODERN AND CONTEMPORARY HISTORY

SANOYAN RUBEN

THE FORMATION OF ARAB EVANGELICAL COMMUNITY IN LEBANON
(1819-1850)..... 127

YEGHOYAN ASTGHIK

MUTASARIFIYYA OF MOUNT LEBANON IN FORMATIVE PERIOD,
1861-1868 139

NAZELI NAVASARDYAN

THE TRADE AND ECONOMIC INTERESTS OF RUSSIAN EMPIRE IN IRAN
(THE END OF THE 19th - THE BEGINNING OF THE 20th CENTURIES) 149

GASPARYAN ARAM

TURKISH-YEMENI RELATIONS IN THE BEGINNING OF THE 20th CENTURY:
TREATY OF DAAN IN 1911 174

BAYBURDYAN YAHAN

KURDISH ISSUE DISCUSSIONS BY THE INTERNATIONAL DIPLOMACY
IN 1916-1923 186

MAILYAN BENIAMIN

THE PROBLEM OF ADJARA AND SAMTSKHE-MESKHETI IN THE
CONTEXT POLICY OF INTEGRATION OF THE GOVERNMENT
OF GEORGIA (1918-1921) 214

STAMBOLTSYAN ANUSH

THE POSITION OF ARMY LEADERSHIP AS AN IMPORTANT FACTOR FOR
DESTINING THE END AND THE CONSEQUENCES OF IRANIAN REVOLUTION
IN 1978-1979: RETROSPECTIVE LOOKOUT 245

HARUTYUNYAN YEVA

THE ACTIVATION OF JAPAN'S MILITARY ROLE IN THE PERSIAN GULF
AND THE ISSUE OF SECURITY OF "SEA LINES" AFTER THE EVENTS OF
SEPTEMBER 11, 2001 261

SAMVELYAN KARINE

THE SOCIAL-POLITICAL SITUATION IN IRAQ IN THE CONTEXT OF
THE EVENTS IN THE COUNTRIES OF THE NEAR AND MIDDLE EAST
(2010-2013) 276

SOURCE STUDY AND HISTORIOGRAPHY**MARGARYAN ERYAND**

HELLENISM AND ZEALOTISM IN MODERN HELLENISTIC STUDIES 289

HAKOBYAN ALEKSAN

THE TESTIMONIAL OF MATTHEOS URHAYETSI ON PROCLAMATION OF ANI THE CAPITAL CITY IN 961 (A NEW STUDY OF THE SOURCE)	309
---	-----

AVETYAN KARINE

REVUE "KRISTJANSKIĬ VOSTOK" ET JOSEPH ORBELI.....	332
---	-----

KOZMOYAN ARMANUSH

DENIS DE ROUGEMONT IN THE QUEST FOR "EAST-WEST" CULTURAL CONNECTIONS.....	342
--	-----